

✿ Już domyślasz się, że ta rzadka paproć to ⁴ pływająca, która sejmową ustawą jest chroniona i na czerwonej liście ginących gatunków umieszczona. Gdybyś nie wiedział, na okładce przewodnika tego nazwy wodnej paproci szukaj, Koleżanko, Kolego. Wtorek18 dawniej był nazwany jej imieniem. Niech ona będzie miasta naszego dla Ciebie wspomnieniem.

✿ Zdradzę Ci tajemnicę pewną. W wodzie, pod zielonymi liśćmi grzybienia białego (potocznie, jako ⁹ wodna znanego) i żółtych grążeli pływających nad głębią, w żeremiach – domkach pływających, lub w norach rzadko widywane zwierzę za dnia się chowa. Tylko wtedy, gdy się ściemnia wychodzi na żer. To ⁵ europejski, co zębami może ściąć olbrzymie drzewo – o nim mowa!

To przez niego wały przeciwpowodziowe są jak szwajcarski ser. Szkodnik na Żuławach wielki, choć w całej Europie chroniony.

✿ Ostatni rzut oka za rzekę na piękne dęby i jesiony w miejscu, gdzie „Willa Joker” jest z drugiej ulicy strony. W tym lokalu gastronomicznym spacer nasz będzie zakończony.

✿ Teraz ostatnie zadanie, człowieku zdrowy. Wycieczka trwała godzinę, więc pomyśl proszę jeszcze chwilę... Sam, lub mając zgraną drużynę i żadnego wspomaganie innego, ile poznałeś gatunków roślin i zwierząt, Koleżanko, Kolego? Może chciałbyś poznać więcej? Do bioblitzowych czterystu daleko! Często zwiedzamy, podróżujemy po całej planecie, a przecież nic nie wiemy o naszej przyrody bliskim świecie!

✿ Wskazówkę ostatnią dam teraz Tobie. Ze wszystkich zagadek rozwiązanych po drodze, do pustych kratek na końcu tego tekstu wpisz oznaczone cyferkami litery hasła tego questu.

✿ Turysto drogi, aby otrzymać zasłużoną nagrodę, przejdź do wspomnianego lokalu na drugą ulicy stronę.

✿ Jeśli prawidłowo hasło odgadniesz questu naszego, otrzymasz pieczętkę przy barze na pamiątkę jego. Tutaj też zjeść możesz, wypić herbatę czy kawę, lub przy lampce ... soku pomyśleć o zabawie.

Tu wpisać hasło:

<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>	<input type="text"/>
----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------	----------------------

Tematyka

Podczas wyprawy dowiadujemy się wiele faktów i ciekawostek o dziedzictwie przyrodniczym Nowego Dworu Gdańskiego.

Gdzie to jest?

Nowy Dwór Gdański jest dziesięcioletnim miastem powiatowym położonym w województwie pomorskim. Stolica Żuław znajduje się w odległości 40 km od centrum Gdańska. Z Warszawy do Gdańska przez Elbląg i Nowy Dwór Gdański wiedzie droga ekspresowa S7. Wyprawę należy rozpocząć w centrum miasta przy Urzędzie Miejskim (ul. Wejhera 3).

Na czym to polega?

Należy przejść całą trasę posługując się wskazówkami z tekstu jawnymi i ukrytymi. Podczas questu rozwiązujemy liczne zagadki, które pozwalają nam poznać końcowe hasło uzbierane z oznaczonych cyframi liter. W końcowym punkcie trasy znajduje się skarb-pieczętka, której odbicie w oznaczonym miejscu otrzymamy po podaniu hasła.

Czas przejścia questu

około 60 minut

Opiekun questu

Grzegorz Gola, tel. 509 396 900

Pomysł, przygotowanie i testowanie questu:

Kazimierz Głowacki, Agnieszka Gola, Grzegorz Gola, Maciej Grochowski, Radosław Grzybowski, Karolina Ressel, Wiesław Tyszka, Andrzej Zgondek, Rafał Żak

Tekst:

Karolina Ressel, Grzegorz Gola

Niniejszą ulotkę można pobrać gotową do druku ze strony www.zulawyimierzeja.org.pl w wersji kolorowej i czarno-białej

Projekt zrealizowany przez Lokalną Grupę Działania Żuławy i Mierzeja przy współpracy grupy nieformalnej Wtorek18 (dawniej Salwinia Ekoklub) dofinansowany przez Województwo Pomorskie

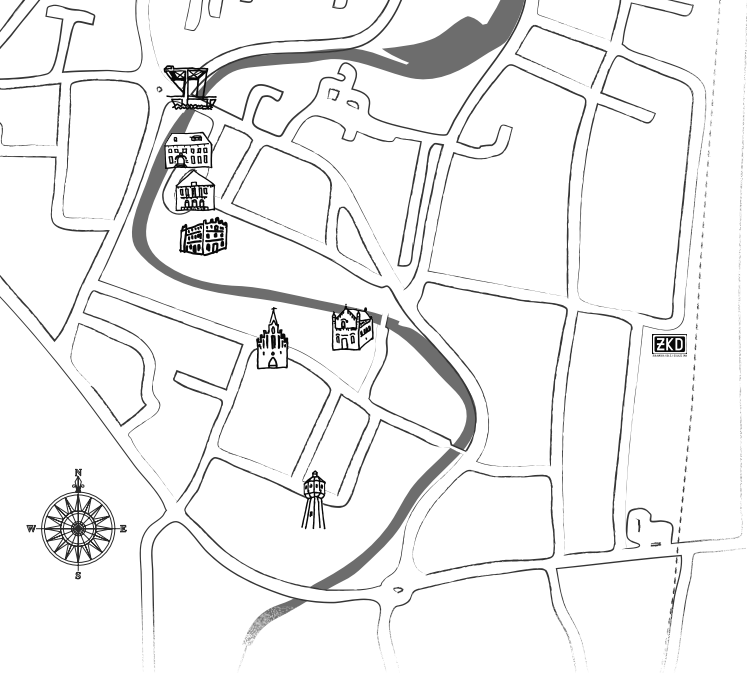
Questing Żuławski

Bioróżnorodność Nowego Dworu Gdańskiego śladami Tuga-Bioblitza

✿ Za siedmioma rzekami, za siedmioma kanałami, za siedmioma mostami i groblami, nad Tugą – rzeczką, pośrodku krainy zwanej Żuławami leży Nowy Dwór Gdański – powiatowe miasteczko. W samym centrum miasta, przy miejskim urzędzie, wyjdź nad rzeki otwartą przestrzeń. Tu jest start spaceru, przyrodniczej przygody.

✿ Nie zmoc z butów, idź ostrożnie brzegiem wody, mając głębie z lewej swojej strony, ścieżką nadwodną. Podejdź pod roślinę pospolitą, ale efektowną, ze wszech miar podziwu człowieka godną.

Nowy Dwór Gdański - Centrum

☘ Rośnie nad brzegiem i przegląda się w wodzie.

Jeśli nie pomylił rachuby, ma w obwodzie ponad pięć i pół metra... Wyobraź to sobie! Fachowiec od drzew – dendrolog, o tej pani *Salix alba* powie. Polska nazwa to przecież ⁶ biała! Popatrz na jej pień gruby i konary. Czy naszej pani nie należą się pochwały?

Biała Dama – Tugomiła – przez wzgląd swej powagi i urody została uznana pomnikiem przyrody.

☘ Wzdłuż brzegu rzeki pójdz dalej wytrwale, aż na betonowy parking wyjdiesz – nie przejmuj się tym wcale. Skręć w prawo obok wiaty pomiędzy dwa budynki – każdy czerwony. Jeden na potrzeby muzeum żuławskiego odnowiony, osobliwa „biociekawostka” rośnie na murach drugiego. Zatem, popatrz nieco w górę, Koleżanko, Kolego, na czerwonej cegle zieleni się ... paprotka! Ziółko, co rośnie na ścianie, to zanokcica skalna.

☘ Z roślinką tą wiąże się historia wielce moralna znana w dziejach miasteczka naszego. Kiedyś zezwolono na obcięcie koron miejskim drzewom. Były protesty i petycje, przygany – rzecz jasna. Odbyła się konferencja jak pielęgnować zieleni miasta. Jeden z prelegentów widząc zanokcicę orzekł – wielka sensacja! Paproć ta w górach i na wyżynach rośnie zazwyczaj, na Wschodnim Pomorzu są jej tylko cztery stanowiska!

☘ Spod magazynu przejdź przez bramę muzeum. Najpierw mijając letnią scenę, potem dom kultury, na ukos ostrożnie miń parking, który jest obok starostwa. Dojdz do fontanny efektownego okręgu.

Gdy staniesz na wprost wejścia do urzędu, hałaśliwą ulicę i most zostawiając za plecami, ujrzysz barwne drzewa, dwa buki ¹²⁷. Za nimi nad drzwiami ujrzysz herb powiatu, z trzema wodnymi pałkami, co są symbolem pokoju i dobrobytu.

☘ Przejdź na drugą stronę rzeki przez stary most zwodzony na bulwar uroczy płaczącymi wierzbami zacięniomy.

☘ Na tym deptaku, specjalnie nad rzeczką, powstało kiedyś jednodniowe naukowe miasteczko. „Tuga Bioblitz” – impreza tak nazywana, w skrócie zaznajamiam, oznacza „biologicznej różności, błyskawiczne, naukowe Tugi badania”.

☘ Efekt pracy uczonych był taki, Rodaczko, Rodaku: zidentyfikowano w kilka godzin przebiegu ponad cztery setki roślin i zwierzaków, co rosną lub żyją w rzece albo na jej brzegu, także tych, co nad ziemią fruwają, lub po glebie, pod naszymi stopami pełzają. Przybyli poznać lepiej „bioblitzowe” zawody nauczyciele wraz z uczniami, mieszkańcy, mnóstwo ludzi młodych!

☘ Obok autobusowego dworca ruszaj do parku przy wodzie. Rozpoznaj nad wodą ^{1,11} , co w maju pięknie kwitnąc czas matur przypominają. Spójrz na inne stare drzewa w tym parku. Niby podobne do siebie. Zawsze w lipcu wabią pszczoły kwiatostanu zapachem. Choć różnica niewielka, gatunki nie są bowiem jednaki. Niektóre mają liście duże i szerokie, inne – mniejsze takie. Na pierwszy rzut oka sprawa nie jest oczywista. Od dziś będziesz wiedzieć, że wśród miododajnych drzew istnieje ¹⁰ szeroko- i drobnolistna. Gościu, siądz pod nimi na chwilę i odpocznij sobie!

☘ Idąc dalej, wzdłuż ulicy, mając po prawej kościół z cegły, zatrzymaj się, Turysto, pod drzewem z odłamanym konarem, ale wielkim i potężnym. Jest na nim mała tabliczka zielona. Wszem i wobec głosi: „roślinka” to prawem chroniona! Świadczy o tym, że drzewo jest pomnikiem przyrody. Botanicy mawiają o nim: ten gatunek to szypułkowy.

☘ Cofnij się do skrzyżowania, skąd przyszedłeś. Na ulicę wejdz polskiej poetki imieniem, dawniej „żołędziową tryftą” zwaną od mnogości nasion zbieranych przez dzieci jesienią. Na prawo – apteka i sklepy. Z lewej – bloki mieszkalne, czteropiętrowe, a za nimi kolejne potężne drzewo pomnikowe, to następny ⁸, tym razem bezszypułkowy.

☘ Wypatrz wieżę w oddali, pójdz w jej kierunku uliczką Tuwima wykładaną sześciokątnymi betonowymi płytkami. Skręć nagle w prawo w wąskie przejście przed garażami. Tam jest wejście do parku miejskiego. Choć stuletni, świetnie się trzyma! Park to owadów, jeży, ptaków i wiewiórek ostoja. Spokoju, czystego powietrza oaza zielona, przed hałasem samochodów, innych ludzi i osiedli ochrona. Park dla miasta to więcej, niż las dla wiejskiej łąki i pola.

☘ Prosto – alejka parkowa. W głębi, po lewej, wieża ciśnień stara. Popatrz na drzewa rzadkie na Żuławach. To nie pospolicie wszystkim znane wierzyby i jesiony! Jeśli je rozpoznasz, dobrze jesteś w szkole nauczony. Łacińska ich nazwa – *Fagus sylvatica* znana jest i lubiana przez każdego leśnika. Jego korona i gładki pień wołać zda się: „Idealny jestem do lasów nasadzeń!” Wiosną i latem daje czysty tlen ludziom – to się ceni! Orzeszki zaś zwierzętom rodzi na jesieni brązowe, co lud bukwią zowie. ² zwyczajny to drzewo wzorowe! Wędrowcze! By żyć z przyrodą w zgodzie nie wyrzynaj liter i serc na jego gładkiej korze!

☘ O innej rzeczy Ci opowiem, jeśli jesteś przed domem koło wieży, który wraz z ogrodem graniczy z parkiem. Znajdź małe drzewka, co nie są zwykłym krzakiem. To wiąz szypułkowy, inaczej zwany limakiem.

Dalej, obok rampy dla deskorolek, na skraj parku idź alejkami, a potem na nasyp szosy do góry schodami. Przejdź przez rzekę. Za mostem robinie akacjowe ulicę rzędem ozdabiają. Chociaż niepoprawnie akacjami ludzie je nazywają, dzięki swoim kwiatom pysznym miodem się nam odwiedzają.

☘ Wędrując przejdź rondo nazwane imieniem kapłana zacnego. Skręć na lewo w ulicę pisarza, noblisty naszego. Idź obok rzeki chodnikiem wzdłuż ulicy. Na jej początku rosną stare lipy na początku XX wieku w dwóch rzędach modnie sadzone, ale obcinaniem koron bardzo zniszczone. Na końcu zaś, rosną młode, za to podświetlone. Obywatelu świata, drogi! Tu od ręki jest sprawa wyjaśniona. Drzewa wycięte – zakładam, że musiały – posadz nowe! Niech ich liczba będzie nie mniejsza, a podwojona! Tak, aby przyroda nie została skrzywdzona i zubożona.

☘ Zauważ, to ważne, że przez środek miasteczka, fajna to rzecz, przepływa czysta i przezroczysta rzeczką. Jednak, kiedy przyjdzie lipiec, nagle jej powierzchnia robi się zielona, pływającą wodną paprocią od brzegu do brzegu wyszielona.